

## Het gasveld Annerveen

De turfgravers die al in de Middeleeuwen Annerveen ontdekten als een rijke bron van energie, wonnen deze brandstof in een gebied dat een nog talloze malen kostbaarder energievoorraad bleek te bevatten. In 1959 ontdekten geologen van de Nederlandse Aardolie Maatschappij namelijk het gasveld Annerveen. Het bleek met een voorraad van 72 miljard kubieke meter gas na Slochteren het tweede gasveld van Nederland te zijn. In 1972 brak de exploitatiefase aan en het landschap wijzigde doordat wegen en locaties voor de NAM moesten worden aangelegd. In totaal kwamen er vijf locaties: Annerveen, Zuidlaarderveen, Wildervank, Westerdiep en een alleenstaande put in Zuidlaren. De velden werden bestuurd vanaf het meet-, regel- en overslagcentrum aan de Tolweg in Oud-Annerveen. Het eerste gas werd geleverd in september 1974. De flares, circa veertig meter hoge ijzeren constructies met continu brandende vlammen, vormden jarenlang bakens voor de streek.

De Gasunie, belast met de verkoop van het gas, leverde initieel per dag twintig miljoen kubieke meter gas door aan Italië via een pijpleiding van 1200 kilometer lengte. Met het voortschrijden van de tijd en het leegraken van het veld is deze dagelijkse hoeveelheid afgenomen tot minder dan 10% van de oorspronkelijke capaciteit. In juni 2003 zijn de torens van Annerveen en Zuidlaarderveen naar beneden gehaald en de installaties grotendeels ontmanteld en omgebouwd om winning van de resterende reserves mogelijk te maken. Verdwenen zijn daarmee de hoge fakkels, vuurtorens voor wie van verre de dorpen naderde. Op de locatie Wildervank wordt nu nog het restant van het gas behandeld dat gewonnen wordt bij Annerveen, Zuidlaarderveen, Wildervank, Westerdiep en Zuidlaren. Aan de werkgelegenheid in het gebied heeft het gasveld slechts in geringe mate bijgedragen. Deze energievondst van zeer forse omvang en de unieke directe pijpleiding naar Italië heeft Annerveen echter wel op de Europese kaart gezet.

### Colofon:

Dit project is financieel mogelijk gemaakt door de Gemeente Aa en Hunze, Rabobank Aa en Hunze te Gieten, Nederlandse Aardolie Maatschappij te Assen en Installatiebedrijf S. de Jonge te Nieuw Annerveen. Medewerking is verleend door het Waterschap Hunze en Aa's te Veendam.

Vormgeving en realisatie: Print Studio Zeven, Tynaarlo.

Foto's: Frans de Jong, Mieke Sipma en uit het Dorpsomgevingsplan.

Redigeren van de tekst: Fred Wolthuis.

Getekende kaarten: Aaltje de Jonge.

Routeontwerp en teksten: Aaltje de Jonge, Gea de Boer, Hannie Goudswaard.

De werkgroep heeft gebruik gemaakt van: het artikel "Trekvogels en wintervogels in de omgeving van Spijkerboor, Oud- en Nieuw Annerveen" (Rens Penninx, januari 2006); het boek Drents Daip blij aliëd stromen (1993); het Dorpsarchief van Annerveen/Spijkerboor; het informatiebord van het Drentse Landschap in de Duunsche Landen.

### Dorpsommetjes

Eén van de doelen in het dorpsomgevingsplan van Nieuw Annerveen, Oud Annerveen en Spijkerboor was het maken van dorpsommetjes. Het in kaart brengen van kleine wandelingen in en rond de drie dorpen om te laten zien dat er in 'het andere dorp' ook veel mooie plekjes te vinden zijn én om de kennis van het gebied te vergroten. De vereniging Dorpsbelangen Annerveen/Spijkerboor richtte een werkgroep in. Bijgestaan door de medewandelars Geziena Völlink, Mina Hovenkamp en Hennie Leijters zijn vele wandelingen gemaakt om ten slotte tot 9 definitieve routes te komen: drie voor elk dorp. De duur van de routes varieert van drie kwartier tot anderhalf uur. Naast de puntsgewijze routeaanduiding zijn korte beschrijvingen opgenomen van interessante punten in de dorpen. Op de achterzijde zijn onderwerpen beschreven die extra aandacht verdienen. De werkgroep wenst de inwoners en hun gasten veel wandelplezier.

Spijkerboor, Oud en Nieuw Annerveen, 2006.

Het wandelen van de routes geschiedt op eigen risico.

Veranderingen in de routes na 2006 worden gepubliceerd op de website [www.spijkerboor.nl](http://www.spijkerboor.nl) onder het kopje dorpsbelangen.



**Duur:**  
ongeveer 1½ uur.

**Start:**  
op hoek van de Tolweg en de Broekdijk.

# Routebeschrijving:

## Oud Annerveen



1. Broekdijk inslaan, op het einde even naar links en direct rechtsaf op het gras tussen sloot en NAM-locatie gaan lopen.

*Rechts van de Broekdijk loopt een onopvallend slootje, de Hilligjessloot. Het gaat hier om een rechtgetrokken zijstroompje van de Hunze.*

*Het vormt de officiële grens tussen de gemeenten Aa en Hunze en Tynaarlo.*

2. Slingerende brede sloot blijven volgen; op het einde over het dijkje rechtsaf langs de Hunze (alternatief: doorlopen langs bosrand NAM-locatie).

**De aardgaslocaties** aan de Broekdijk en de Tolweg behoren tot de winningsputten van het Annerveld, waar de NAM sinds 1972 gas exploiteert. De gaswinning is volledig geautomatiseerd.

3. Doorlopen tot het tweede bosperceel en vlak vóór het bosje naar rechts.

**De Hunze en de oude meandering** zijn ontstaan tijdens de voorlaatste ijstijd: smeltwater werd via de OerHunze van Oost-Groningen afgevoerd naar zee. Er ontstond een beekdalsysteem.

*Op de laagste plekken, langs beken en in meertjes, vormde zich veen uit de resten van algen en waterplanten: het zogenaamde laagveen. De Hunze werd hierdoor een meanderende veenrivier, totdat men in het begin van de 20e eeuw overging tot kanalisatie: de lengte van de Hunze werd tot de helft teruggebracht. Enkele jaren geleden zijn in het kader van natuurontwikkeling weer meanders uitgegraven. De oorspronkelijke vegetatie komt daardoor weer terug. De oevers zijn begroeid met riet, rietgras, waterweegbree, gele lis en lisdodde.*

4. Bij dwarssloot rechtsaf (alternatief: om bosje heen en bij dwarssloot linksaf).

5. Doorlopen langs sloot (sloot aan rechterhand) tot aan geasfalteerde weg, hier rechtsaf.

*Links, temidden van het groen, bevindt zich een poel. Hier worden regelmatig reeën gesignaleerd.*

6. Eerste asphaltweggetje links, bij splitsing rechts aanhouden.

7. Aan het einde bij Dorpsstraat rechtsaf en doorlopen tot aan beginpunt.

